

Отже, процес навчання варто адаптувати якомога більше до стрімких змін останніх років, тому що інформаційно-комунікаційні технології прийшли не для того, щоб конкурувати чи зруйнувати систему освіти, а щоб допомогти їй стати більш ефективною, користуючись усіма їх привілеями.

Список використаних джерел

1. Васьков Ю. В. Сучасні освітні інноваційні концепції. Педагогічні теорії, технології, досвід / Ю. В. Васьков. – Харків, 2000. – 120 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти. – К., 2002. – 16 с.
3. Фішман І.С. Ключові компетентності як результат освіти [Електронний ресурс] / І.С. Фішман. – Режим доступу: http://www.conf.univers.krasu.ru/conf_9/docl_s.html.

УДК 378:37.032

О.А. Ігнатюк,

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і психології
управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ РІВНІВ «МАГІСТР» ТА «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ» СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»

Анотація. Статтю присвячено висвітленню особливостей формування моделі оцінки реалізації наукового потенціалу здобувачів вищої освіти рівнів «магістр» та «доктор філософії» спеціальності «Освітні, педагогічні науки» в умовах технічного університету. Розглянуто структурні фактори моделі: рівень досягнень у науковій сфері; час досягнення заданого рівня; ставлення до досягнення в розрізі “важко-легко” – фактор “можу”; ставлення до досягнення за шкалою “подобається-не подобається” – фактор “хочу”.

Ключові слова: бальні оцінки, доктор філософії, магістрант, модельні фактори, оцінка реалізації потенціалу, наукова діяльність, рівні досягнень.

Постановка проблеми. Професійний розвиток здобувачів вищої освіти рівнів «магістр» та «доктор філософії» спеціальності «Освітні, педагогічні науки» залежить від інтегрованості теоретичних знань у практичну діяльність, що забезпечується системністю, послідовністю та комплексністю підготовки відповідно до освітніх програм. Отже, нагальним є формування наукової компетентності, що виступає як складова результату підготовки.

Стан дослідження. Аналіз теоретико-методологічної бази досліджень (Б.Г. Ананьєв, О.О. Бодальов, Л.С. Виготський, А.А. Деркач, А.Г. Ковальов, Н.В. Кузьміна, Г.С. Костюк, О.М. Леонтєв, Н.О. Рибников, Л.С. Рубінштейн, Н.Ф. Тализіна, В.А. Татенко, А.Б. Ярмоленко й інші) дозволяє стверджувати,

що потенціал особистості варто розглядати як деякий ресурс, реалізація якого в ході життя приводить до визначних, вагомих, з погляду на особистість, й на саме суспільство, особистісних досягнень, яким притаманна соціальна значимість. Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що дуже важливим і істотним в оцінці потенціалу виявляється не тільки сам факт високого його досягнення, але й ставлення особистості до процесу діяльності, яке призводить до цього досягнення [1].

Метою даної роботи є висвітлення особливостей формування моделі оцінки реалізації наукового потенціалу здобувачів вищої освіти рівнів «магістр» та «доктор філософії» спеціальності «Освітні, педагогічні науки».

Виклад основного матеріалу. Теорія і практика вищої школи доводить, що використання спрощеної однофакторної моделі потенціалу, що спирається тільки на об'єктивні факти досягнення особистістю високих результатів, не завжди приводять до прийнятних результатів. Тож, вкрай важливим є не тільки високе досягнення, але й ставлення особистості до процесу діяльності, яке приводить до цього досягнення.

Отже, для оцінки особистісного потенціалу майбутніх викладачів закладів вищої освіти ми пропонуємо використовувати спроектовану модель, структуру якої має такий вигляд: 1) рівень досягнень у науковій сфері; 2) час досягнення заданого рівня; 3) ставлення до цього досягнення в розрізі “важко-легко” – фактор “можу”; 4) ставлення до досягнення за шкалою “подобається-не подобається” – фактор “хочу”.

Зупинимося на включених до структури моделі факторах докладніше. Ставлення особистості майбутніх викладачів закладів вищої освіти до своєї наукової діяльності можна описати за допомогою самих різних понять, однак для моделі оцінки реалізації потенціалу особистості майбутнього фахівця пропонуємо використовувати: 1) фактор “хочу”, шкала “подобається-не подобається”; 2) фактор “можу”, шкала “важко-легко”. У табл. 1 докладно розглянуто варіанти гіпотетичні сполучення факторів “хочу” і “можу”.

Слід зазначити, що тому самому рівню досягнення особистості магістра відповідає різний рівень особистісного потенціалу, який знадобиться реалізувати для того, щоб домогтися цього досягнення. Для зручності подальшого викладу будемо вважати, що рівень досягнень і всі наступні коефіцієнти були визначені на рівні, не меншому ніж інтервальний, тоді рівень потенціалу можна коротко описати в числовому вигляді за допомогою коефіцієнтів відповідності $K_{\text{відп}}$, наведених у табл. 2.

**Гіпотетичні сполучення факторів “хочу” і “можу”
при визначенні характеристики потенціалу особистості**

№ варіанта	Сфера діяльності	Фактор “хочу”		Фактор “можу”		Характеристика потенціалу особистості (ПО)
		Подобається	Не подобається	Легко	Важко	
1	Наукова діяльність	+		+		На перший погляд наявність здібностей до цього виду діяльності; ПО – високий (1 бал)
2	Наукова діяльність		+	+		Невідповідність інтересів її реальної діяльності створюють перешкоди реалізації потенціалу; ПО- більш високий (2 бали)
3	Наукова діяльність	+			+	Високорозвинена сила особистості. Вона виступає як реалізація деякої частини ПО із метою досягнення інтеграції особистості; ПО – великий (3 бали)
4	Наукова діяльність		+		+	Досягнення високих результатів уявляється не занадто реальним. Однак якщо воно і має місце, то це свідчить про видатний ПО і (або) унікальне стікання обставин; ПО- унікальний (4 бали)

Таблиця 2

Коефіцієнти відповідності $K_{відп}$ рівня потенціалу особистості і рівня його модельних факторів по окремих досягненнях

Модельні фактори по окремих досягненнях	Подобається	Не подобається
Легко	1	2
Важко	3	4

У нашому прикладі, нехай маються бальні оцінки різних рівнів досягнення у науковій діяльності. Так, наприклад: 1) здобувач науковою діяльністю не займається – 0 балів; 2) науковою діяльністю займається; участь у наукових конференціях: публікація тез доповідей, але без виступу – 1 бал; 3) науковою діяльністю займається; участь у наукових конференціях:

публікація тез доповідей, але без виступу – 2 бали; 4) науковою діяльністю займається; участь у наукових конференціях: публікація тез доповідей та виступи із доповіддю; публікація наукових статей – 3 бали; 5) науковою діяльністю займається; участь у наукових конференціях: публікація тез доповідей та виступи із доповіддю; публікація наукових статей у фахових виданнях України – 4 бали; 6) науковою діяльністю займається; участь у міжнародних наукових конференціях: публікація тез доповідей та виступи із доповіддю; публікація наукових статей у фахових виданнях України та у міжнародних наукометричних виданнях – 5 балів.

Однак така оцінка буде неповною без врахування ще одного фактора, який визначає процес реалізації потенціалу – фактора часу (дослідження В.І. Ковальова [2], Л.Ю. Кублицкене [3] та ін.).

При оцінці потенціалу в науковій діяльності подібна обставина повинна бути зафіксована за допомогою спеціального коефіцієнта, що враховує час, протягом якого був досягнутий значний результат ($K_{\text{часу}}$). Для кожного виду діяльності зв'язок між часом досягнення і $K_{\text{часу}}$ повинний визначатися виходячи з особливостей діяльності, з урахуванням середньостатистичних показників (див. табл. 3).

Таблиця 3

Коефіцієнт тимчасового виправлення $K_{\text{часу}}$			
Термін (час) позитивних досягнень студентом у науковій діяльності	Достроково "автомат"	У період сесійного контролю	У період після сесійного контролю
Показник $K_{\text{часу}}$	5	3	1

Таким чином, рівень потенціалу особистості фахівця, який реалізувався у науковій діяльності, можна оцінити за допомогою такої формули (1):

$$PO_{\text{наукової діяльності}} = RD_{\text{наукової діяльності}} \times K_{\text{відп}} \times K_{\text{часу}} \quad (1)$$

де $PO_{\text{наукової діяльності}}$ – потенціал особистості, що реалізувався в науковій діяльності;

$RD_{\text{наукової діяльності}}$ – рівень досягнень наукової діяльності;

$K_{\text{відп}}$ – коефіцієнт відповідності рівня потенціалу особистості і рівня його модальних факторів по окремих досягненнях (табл. 2);

$K_{\text{часу}}$ – коефіцієнт тимчасового виправлення (табл. 3).

Підсумовуючи те, що було наведено вище, зазначимо таке, запропонований підхід дозволить встановити істинний рейтинг реалізації потенціалу особистості в науковій діяльності. Також, такий підхід буде корисним при визначенні загальної оцінки реалізації потенціалу фахівця.

Список використаних джерел

1. Ігнатюк О.А. Формування готовності майбутнього інженера до професійного самовдосконалення: теорія і практика: [Монографія]/ О.А. Ігнатюк. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2009. – 432 с.
2. Ковалев В. И. Психологические особенности личностной организации времени жизни: автореферат дис... на соискание учен. степени канд. психол. наук: спец. 19.00.02 “Психофизиология”/ В. И. Ковалев. – М.,1979. – 20, [1] с.
3. Кублицкене Л. Ю. Организация времени личностью как показатель ее активности // Активность и жизненная позиция личности. – М.,1988. – С. 145–158.

С.С. Кабанюк,

викладач Черкаського державного бізнес-коледжу

ЗМІНИ У ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГА ЯК НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА РЕФОРМ У ОСВІТІ

Сьогодні – новий етап змін у різних сферах нашого життя, зокрема одне з основних місць у ньому припадає на сферу освіти. Відомо, що впровадження інновацій в цій галузі в Україні стало можливим завдяки прийняттю нового Закону України «Про освіту», адже неодноразово наголошувалося на невідповідність нашої освіти новим запитам як з боку особистості, так і суспільства в цілому, а також потребам економіки та світовим тенденціям.

Як зазначають урядові джерела, реформа проводиться за чотирма основними напрямками: середня освіта, професійна (професійно-технічна) освіта, вища освіта й створення нової системи управління і фінансування науки [1].

Однак щоб оновити зміст освітньої системи в цілому, поруч із продовженням впровадження концепції «Нової школи» пріоритетними напрямками на наступні роки визначено заходи із розроблення та затвердження нового Державного стандарту базової середньої освіти, модернізація мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти та затвердження стандартів вищої освіти.

Головне завдання такої перебудови – сформувати у вихованців компетентності XXI століття.

Значну увагу у цьому процесі відведено й педагогу, без якого не можливо впровадити будь-які інновації: заклади різних рівнів потребують нових вихователів, учителів, викладачів, які володіють сучасними методиками викладання і здатні реалізовувати насамперед педагогіку партнерства.